

Dansk Kunstnerråd takker for invitation til forummøde og høring om "En fornyet handelspolitik for et stærkere Europa." Vi har i forlængelse af møderne behandlet høringsnotat i vores bestyrelse og råd og har flg. bemærkning pv.a. af vores sammenslutning af 25 professionelle kunstorganisationer. Vores høringsvar relaterer sig til flg. spørgsmål i høringsnotatet.

- 1) *Spørgsmål 7 omkring hvad der kan gøres for at hjælpe SMV'ere med gavn af mulighederne for international handel og investering.*
- 2) *Spørgsmål 10 (vedrørende digitale teknologier, blockchain, kunstig intelligens, big-data-strømme)*
- 3) *Spørgsmål 12 (vedrørende yderligere instrumenter)*

Spørgsmål 7: Hvad mere kan der gøres for at hjælpe SMV'ere med at få gavn af mulighederne for international handel og investering? Hvor har de specifikke behov eller særlige udfordringer, der kan imødekommes med handels- og investeringsforanstaltninger og -støtte?

I Dansk Kunstnerråd er vi optaget af, at et stort antal kunstnere og kulturarbejdere ikke opnår en fair betaling for deres arbejde. Det skyldes, at hele kunstområdet har en særstilling, der dels kan sættes i forbindelse med, at så meget af den værdi området skaber, er vanskeligt målbar, og dels at en hel del af produktionen foregår for støttemidler, på ikke kommercielle vilkår. For at forbedre vilkårene for vore kunstnere og kulturarbejdere mener vi, det er på tide at forstå området i højere grad som et erhverv. Et erhverv med en særlig funktion i samfundet, men et erhverv, der i lighed med andre erhverv byder på økonomiske vilkår for de udøvende, der må og skal kunne sammenlignes med andres.

Under covid-krise er det for alvor blevet mere synligt, at en kunst og kulturområdet er et erhverv. Under udarbejdelsen af de nationale krisepakker har imidlertid vist sig vanskeligt at forstå indretningen af erhvervet og sammensætningen af indtægterne.

For at fremme forståelsen af kunsten som et erhverv er vi derfor interesserede i initiativer fra EUs side der:

- Hjælper til at belyse og klargøre kunst og kulturområdet som erhverv. Undersøgelser og analyser der afdækker arbejdsvilkår, herunder aflønning på tværs af EU
- Sætter fokus på de samme handelsbetingelser og barrierer imellem EU-lande, som andre Små og mellemstore virksomheder også har: Tilgængelighed for mulige handelspartnere i andre medlemslande, åbne netværk, kontrol af gebyrer for betalingsoverførsler og fleksibilitet i forhold til aflønningsmåde (honorarer/fakturering)
- Støttemuligheder for internationale samarbejder indenfor EU, der inspirerer til og faciliterer internationale produktioner og udveksling af værker eller performances evt. efter nordisk forbillede.

Spørgsmål 10: Hvordan kan digitale handelsregler gavne EU's virksomheder, herunder SMV'er? Hvordan kan den digitale omstilling, inden for EU, men også hos udviklingslandenes handelspartnere, understøttes af handelspolitikken, især med hensyn til de vigtigste digitale teknologier og større udvikling (f.eks. blockchain, kunstig intelligens, big data-strømme)?

Hos danske kunstnere er der ligeså stor optagethed af nye teknologier og digital omstilling som hos andre SMV'er. Både inspiratorisk og konkret arbejdes der med digitale teknologier som de nævnte mange steder. Ofte har kunstnere ligefrem forestillet sig konsekvenser af disse teknikker langt før, det egentligt har været muligt at tage dem i brug. Også på det ophavsretmæssige plan er der store perspektiver. Måden hvorpå blockchain fx. kan bringes til at opretholde kontrol med digitale kopier, er yderst interessant for alle der skaber indhold, som kan spredes på internettet. Men medaljen har en bagside, idet kontrollen går hånd i hånd med et enormt strømforbrug.

I Dansk Kunstnerråd mener vi, at der bør være stærk fokus på bæredygtighed i relation til brugen af de nye teknologier. Et hvert incitament til implementering af en voldsomt miljøbelastende teknologi bør overvejes nøje. Især i forhold til, om den funktion, man søger at udfylde, ligeså godt kunne varetages ved en, -måske mindre digitalt omhyggelig, men dog ligeså fair metode. Ved at udforme brede EU-regler, og gerne endnu mere globalt forpligtende regler på dette område, vil man kunne undgå en urimelig konkurrence, der potentielt vil kunne modvirke alle pågående grønne initiativer.

Spørgsmål 12: Ud over de eksisterende instrumenter, så som handelsbeskyttelse, hvordan skal EU da håndtere tvang, forvridende og urimelig handelspraksis i tredjelande? Bør de eksisterende instrumenter forbedres yderligere, eller skal yderligere instrumenter overvejes

EU har i forbindelse med vedtagelsen af Ophavsretsdirektivet i 2019 taget skridt i retning af, at kunstnerne kan tilbageerobre nogle af de indtægter, de mistede ved Tech-giganternes disruption af markedet for kulturprodukter. Der er dog virkelig lang vej igen, da kunstnerne typisk står sidst i rækken, når der skal udregnes royalties. På kunstnernes side i denne kamp står ophavsretsselskaber som det danske KODA. EU bør til stadighed arbejde på at forbedre vilkårene for samarbejde imellem ophavsretsselskaber, forlag, produktionsselskaber og agentbureauer, og det bør specielt overvejes, om ikke det bør lovfæstes, at ophavsretsselskaberne har pligt til at understøtte det marked, hvor de tjener deres midler, i form af fradrag af kulturelle midler til fordeling imellem det pågældende lands kunstnere. Igen for at forhindre urimelig handelspraksis og unfair konkurrence.

I det hele taget mener vi i Dansk Kunstnerråd, at vi burde arbejde sammen om at skaffe en bred international konsensus om behovet for fair betaling af professionelle kunstnere koblet med bæredygtig, klimavenlig produktion. Man kunne forankre et sådant samarbejde i FNs

verdensmål, ved at udvide de allerede eksisterende 17 med et attende, der skulle sætte fokus på kultur som en del af den bæredygtige udvikling –og at handelspolitikken spiller en rolle. Der er mange aspekter af bæredygtighed i relation til kultur og ophavsret. To kan nævnes, som burde være del af en bæredygtighed handelspolitik i EU

1. Passende betaling til kulturarbejderne. Det kan ikke være et mål, at kulturprodukter skal være så billige som muligt; det skal sikres, at de, der står bag de kreative produkter, har fået en ordentlig behandling, herunder en rimelig betaling. Ligesom kaffebønderne i Nicaragua. Dette gælder på alle kulturområder fra betaling i streamingtjenester til kulturinstitutioners ikke-kommercielle "genbrug" af værker.
2. Klimavenlig produktion og distribution af kulturprodukter. Fx er streamingtjenester ekstremt energikrævende. For et par år siden nåede en forsker frem til, at afspilning af hittet "Despacito" på Spotify krævede lige så meget strøm som fem afrikanske landes samlede strømforbrug et år. Hvordan sikrer vi et afgiftssystem på dette energiforbrug og eller/ er det bedre at satse på downloads og offline-brug.

OM Dansk Kunstherråd:

Dansk Kunstherråd er en tværfaglig organisation for de professionelle kunstneres organisationer i Danmark, med henblik på samarbejde på det kunst- og kulturpolitiske område. I alt har Dansk Kunstherråd 25 medlemsorganisationer med ca. 18.000 medlemmer.

www.dansk-kunstherraad.dk

Bestyrelsen af Dansk Kunstherråd finder du her:

<https://dansk-kunstherraad.dk/om-os/#bestyrelsen>